

Recenzja
pracy doktorskiej
p. mgr Jean-Marc Fessarda
w ramach przewodu doktorskiego
w dziedzinie sztuki muzycznej, w dyscyplinie artystycznej
instrumentalistyka

Informacje o kandydacie:

Pan mgr **Jean-Marc Fessard** urodził się 31.10.1969 roku w Etampes, w regionie paryskim. Naukę muzyki rozpoczął w szkole muzycznej w Etrechy aby następnie kontynuować ją w Państwowym Konserwatorium Regionu Paryskiego (szkoła średnia), a w 1991 roku został przyjęty na studia wyższe w specjalności klarnet do Konserwatorium Paryskiego, które ukończył z wynikiem bardzo dobrym (Premier Prix) w roku 1995, podobnie w zakresie muzyki kameralnej w 1994 oraz dyplom – również jako „Premier Prix” w specjalności klarnet basowy w 1999 roku. Tej ostatniej specjalności poświęcił się zresztą artysta pozostając dziś jednym z najwybitniejszych wykonawców na tym instrumencie w Europie.

Jeszcze w czasie studiów instrumentalnych rozpoczął Kandydat bardzo aktywną i owocną działalność koncertową występując w największych salach koncertowych Paryża u boku takich osobistości muzycznych, jak: Pierre Boulez, Michel Tabachnik, Gisele Casadesus czy Michel Portal. Nie przeszkodziło mu to podjąć jednocześnie studia magisterskie na Wydziale Muzykologii Uniwersytetu Paris VIII, które ukończył w roku 2000 z dyplomem magistra.

Dokumentacja sporządzona logicznie i przejrzysto przedstawia sylwetkę świetnego i aktywnego artysty specjalizującego się w grze na klarnecie basowym zdobywającego liczne laury konkursowe. Do znaczniejszych osiągnięć należy zaliczyć pierwsze nagrody w konkursach Leopolda Bellan, UFAM, Jacques'a Lancelot, jak również w takich międzynarodowych, jak: Paryż – 1996, Illzach – 1997, Gdańsk – 1997.

Sukcesy konkursowe zaowocowały licznymi koncertami z wybitnymi muzykami oraz orkiestrami (słynna flecistka Juliette Hurel, Christian Ivaldi, Jean-Claude Henriot, kwartety Ebene, Wieniawski, Elysee, Orkiestra Kameralna Zagrzebia, Filharmonii Praskiej, Filharmonia Śląska, Poznańska, Toruńska, Szczecińska, NOSPR, Narodowa Orkiestra Azerbejdżanu.

W roku 1996 zostaje Pan mgr **Jean-Claude Fessard** przyjęty w poczet członków Orkiestry Colonne, z którą występuje w prestiżowych i znaczących utworach symfonicznych i choreograficznych w takich salach koncertowych, jak: Opera Garnier, Opera Bastille, Theatre du Chatelet, Theatre Mogador, Opera Comoque, Theatre des Champs-Elysees.

Kontynuując swoją aktywną działalność koncertową nagrywa około 20 płyt CD dla m.in. wytwórni Naxos, Universal, Dux, Kalidisc, Quantum, Triton oraz dla Radio-France.

Studia muzykologiczne oraz wciąż pogłębiane badania owocują książką na temat historii rozwoju klarnetu pt. „L'evolution de la clarinette”. W latach 2006-2010 zostaje zaproszony do współpracy z wydawnictwem Edition Delatour France w charakterze redaktora zbiorów muzycznych, a od roku 2010 z wydawnictwem Billautod - Paris.

Od roku 2004 jest Kandydat jest wykładowcą klasy klarnetu w Konserwatorium Królewskim w Brukseli, jest również zapraszany do prowadzenia licznych kursów mistrzowskich w Pradze, Baku, Londynie, Poznaniu, Gdańsku, Katowicach, Łodzi. Zasiada w Jury Konkursów Międzynarodowych. Wielu kompozytorów dedykowało Mu swoje utwory w sumie ponad 30 - w tym koncerty klarnetowe.

Od 2011 roku jest członkiem Rady Solistów Muzyki Klasycznej do spraw praw autorskich muzyków solistów – ADAMI.

Dokumentacja

Pan **mgr Jean-Marc Fessard** załączył bardzo obszerną, wszechstronną i wyczerpującą dokumentację, na którą składa się:

- wykaz uzyskanych nagród i wyróżnień
- wykaz swojej działalności artystycznej w okresie od dnia 15 września 1993 roku (pierwszy udokumentowany koncert) do dnia 7 listopada 2011 r. przedstawiającą łącznie ponad 60 prestiżowych wydarzeń artystycznych - koncertów solowych, kameralnych i orkiestrowych wraz z wyszczególnionym programem, miejscem wydarzenia oraz osobami wykonawców

Następnie znajdujemy tu :

- wykaz pracy w orkiestrach
- wykaz prowadzonych kursów mistrzowskich – około 20
- wykaz pracy w jury konkursów
- wykaz nagrań płytowych, radiowych i telewizyjnych oraz nagrań muzyki do filmów w ilości 24 pozycji

Ocena dzieła artystycznego – recitalu

przedstawionego do recenzji w formie elektronicznej (na nośniku CD) oraz załączonego opisu na temat:

” Klarnet basowy, instrument z przyszłością”

Program nagrany i przedstawiony do recenzji dzieła artystycznego zawiera następujące utwory:

Hiromi Itakura – Illusions
(Delatour France)

Eun-Jin Won – Monologue
(Delatour France)

Maury Buchala – Eindrück

Ivan Belloque – 4 Miniatures

Anthony Girard – Couleurs de cendres

Vincent Guyot – Recifs

Program ten jest ściśle związany z zagadnieniem zawartym w tytule pracy, jako że styl prezentowanych utworów obrazuje nie tylko niezwykle zróżnicowane współczesne środki wyrazu, lecz ponadto otwiera nam wyobraźnię na nieskończone możliwości kolorystyczne i sonorystyczne tego wciąż zbyt mało znanego, lecz jakże fascynującego instrumentu jakim jest klarnet basowy. Pozostaje jednocześnie doskonałą ilustracją pracy pisemnej.

Artysta załączył w opisie dzieła teksty wszystkich wykonywanych przez siebie utworów, co daje doskonałą ocenę jego znakomitej sztuki wykonawczej na klarnecie basowym.

Niezwykłe zróżnicowana artykulacja, kolorystyka rejestrów oraz osiągnięcie skrajnych różnic dynamicznych daje świetny obraz całości dzieła. Jedynym, niewielkim zresztą mankamentem nagrania jest zbyt niski, moim zdaniem jego poziom dynamiczny, który powoduje sporadyczne "zacieranie się" fragmentów wykonywanych w dynamice *pp*.

Całość dzieła artystycznego – recital stanowi doskonały wizerunek sztuki wykonawczej doktoranta w zakresie gry na klarnecie basowym ze szczególnym uwzględnieniem muzyki współczesnej. Dzieło artystyczne oceniam wysoko i przyjmuję z uznaniem.

Praca przygotowana została pod kierunkiem promotora - znakomitego i doświadczonego artysty muzyka i pedagoga, jakim jest prof. dr hab. **Bogdan Ocieszak** z Akademii Muzycznej w Gdańsku. Temat pracy doktorskiej jest niezwykle interesujący, a podjęta problematyka cenna dla wszechstronnego rozwoju gry na klarnecie basowym.

Posiada charakter *par excellence* naukowo - badawczy zaś teza zawarta w tytule pracy znajduje swoje pełne uzasadnienie w przedstawionym znakomitym dziele artystycznym.

Ocena opisu dzieła artystycznego

Ta część pracy doktorskiej, a właściwie można powiedzieć pracy naukowej o zawartości 117 stron, nie licząc bogatej bibliografii i aneksów w postaci tekstów wykonywanych utworów, to szczegółowe omówienie historii powstawania i ewolucji klarnetu ze szczególnym uwzględnieniem klarnetu basowego, jak również wszystkich aspektów posługiwania się poszczególnymi typami modeli tego instrumentu.

Przedstawienie poszczególnych rozdziałów dać może pojęcie o ogromie wiedzy doktoranta zawartej w pracy. A są to:

- I. Historia klarnetu basowego**
- II. Charakterystyczna technika gry na klarnecie basowym**
- III. Współczesne techniki wykonawcze w grze na klarnecie basowym na przykładzie wybranych utworów**
- IV. Zrozumienie techniki gry na klarnecie sopranowym dzięki grze na klarnecie basowym**
- V. Postawa i pozycja podczas gry na klarnecie basowym**
- VI. Bibliografia**
- VII. Materiał nutowy**

W rozdziale I doktorant wyczerpująco przedstawia bogatą historię powstawania konstrukcji klarnetu basowego, drogę ewolucji w budowie i udoskonalaniu tego instrumentu, jego różnorodne odmiany i zastosowanie, w tym również w muzyce jazzowej.

Z kolei rozdział II poświęcony jest rozważaniom na temat sposobów wydobywania dźwięku na klarencie basowym, począwszy od “dydaktycznego” spojrzenia na sprawy oddechu, “gospodarowania” powietrzem, omówieniem podstaw zadęcia aż do aspektów techniki palcowej. Z uznaniem chciałbym stwierdzić, że ten fragment pracy daje obraz doskonałego i doświadczonego dydaktyka omawiającego problemy wspólne dla wielu instrumentów dętych, między innymi dla fletu. Zawarte porównanie prowadzenia dźwięku na klarencie do śpiewu czy techniki smyczka jest mi szczególnie bliskie, jako że w nauce gry na flecie hołduję podobnym odniesieniom. Rozdział zawiera też tabele “chwytów” dla poszczególnych rodzajów klarнету basowego i efektów dźwiękowych, jak “slaptony”, ćwierćtony, dźwięki harmoniczne czy inne multinfony.

Ogromnym wzbogaceniem pracy – części opisowej jest w kolejnym rozdziale III szczegółowe omówienie technik wykonawczych każdego z prezentowanych utworów (ze wskazaniami na stosowane chwyt) wraz ze szczegółową analizą formalną i muzyczną dzieła w oparciu o załączone fragmenty tekstu nutowego.

Niezwykle ciekawym i wartościowym elementem tego rozdziału jest załączenia wywiadów z kompozytorami, co daje pogląd na inspiracje i powstawanie poszczególnych utworów.

Rozdział IV jest istotnym rozważaniem na temat zależności techniki gry na klarencie basowym i sopranowym.

Końcowy rozdział V jest praktycznym omówieniem postawy i pozycji gry na klarencie basowym.

Cała część opisowa jest, jak w podsumowaniu pisze sam autor, “przedstawieniem charakterystyki i potencjału klarнету basowego, wzbogaconym o refleksję muzyczną, swoistą “alchemię” pomiędzy wiedzą teoretyczną a realizacją muzyczną, a w rozdziałach praktycznych kluczem do świata klarнету basowego.”

Konkluzja

Podsumowując recenzowaną, przedstawioną przez pana **mgr Jean-Marc Fessarda** rozprawę doktorską – dzieło artystyczne w postaci recitalu utworów XX i XXI wieku wraz z opisem uważam, iż kandydat zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i naukowego, wykazał się szczegółową, bogatą wiedzą teoretyczną, co stanowi istotny wkład w rozwój reprezentowanej przez niego dyscypliny artystycznej, a ponadto posiada umiejętności do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i naukowo - badawczej przez co spełnia wymogi art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz Rozporządzenia MENiS par.14 i w pełni zasługuje na nadanie jej stopnia doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Pracę doktorską p. **mgr Jean-Marc Fessarda** z satysfakcją przyjmuję.

